

سرشناسه:

سعادت، عوضعلی، ۱۳۵۱ -

عنوان و نام پدیدآور:

افغانستان و مدرنیته (تعامل یا تقابل) / عوضعلی سعادت.

مشخصات نشر:

قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، انتشارات، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری:

۲۴۰ ص.

فروست:

جامعه‌شناسی؛ ۲۵.

شابک:

۹-۶۵۹-۴۱۱-۹۶۴-۹۷۸:

وضعیت فهرست نویسی:

فیبا

موضوع:

تجدد -- افغانستان.

موضوع:

تجددگرایی (اسلام) -- افغانستان.

شناسه افزوده:

موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، انتشارات

رده بندی کنگره:

DS۳۵۴/۷

رده بندی دیویی:

۹۵۸/۱

شماره کتابشناسی ملی:

۲۳۵۸۱۹۹

www.ketab.ir

افغانستان و مدرسته

(تعالی یا تقابل)

مسعود راعی

انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

۱۳۹۰

شماره ردیف ۸۸۱
شماره موضوعی جامعه شناسی-۲۵
۱۳۹۰-۴۳

■ افغانستان و مدرنیته: تعامل یا تقابل

- مؤلف: عوضعلی سعادت
- ناشر: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
- چاپ: نگارش
- نوبت و تاریخ چاپ: اول، تابستان ۱۳۹۰
- شمارگان: ۱۰۰۰
- قیمت: ۳۶۰۰ تومان

● دفتر مرکزی: قم، خیابان شهید، کوی ممتاز، پلاک ۳۸
تلفن و نمابر: ۷۷۳۳۳۲۶-۲۵۱

● شعبه مؤسسه امام خمینی (ره) قم، بلوار امین، بلوار جمهوری اسلامی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
تلفن: ۲۱۱۳۶۲۹-۲۵۱

فهرست مطالب

۹		اهدا
۱۰		مقدمه معاونت پژوهش
۱۳		مقدمه

فصل اول: مفاهیم

۱۸		تعامل
۱۸		تقابل
۱۹		مدرنیته
۱۹		۱. تبارشناسی مدرنیته
۳۸		۲. کالیدشکافی مدرنیته
۶۵		جمع‌بندی

فصل دوم: چارچوب نظری

۷۵		جامعه به مثابه واقعیت عینی
۷۶		۱. چگونگی شکل‌گیری نهادها
۸۲		۲. چگونگی شکل‌گیری نظام معنایی
۸۸		جامعه به مثابه واقعیت ذهنی
۹۱		جمع‌بندی

فصل سوم: تعامل جامعه افغانستان با مدرنیته

مقدمه.....	۹۴
واکنش‌های مسلمانان به مدرنیته.....	۹۴
۱. جریان انطباق.....	۱۰۲
۲. جریان تطابق.....	۱۰۳
۳ و ۴. جریان احیا و سلفی.....	۱۰۵
تجلیات مدرنیته در افغانستان.....	۱۱۱
عصر احمدشاه ابدالی.....	۱۱۱
عصر تیمورشاه.....	۱۱۳
عصر زمان‌شاه.....	۱۱۳
عصر شاه‌شجاع.....	۱۱۷
عصر امیردوست محمدخان.....	۱۱۹
امیر شیرعلی‌خان، بنیادگذار نوگرایی در افغانستان.....	۱۲۰
امیر حبیب‌الله و ادامه نوگرایی در افغانستان.....	۱۲۹
جمع‌بندی.....	۱۶۰
واکنش‌ها در مواجهه با مدرنیته.....	۱۶۴
الف) جریان انطباق.....	۱۶۴
ب) جریان تطابق.....	۱۶۷
ج) جریان احیا.....	۱۷۸
د) جریان سلفی.....	۱۸۱

فصل چهارم: تبیین تحقق نیافتن مدرنیته در افغانستان

ویژگی‌های نظام معنایی جامعه دینی.....	۱۹۲
۱. دین‌گرایی (هستی‌شناسی دینی).....	۱۹۲
۲. خدامحوری (انسان‌شناسی دینی).....	۱۹۲

۱۹۳	۳. اقتدار معرفت دینی (معرفت‌شناسی دینی)
۱۹۶	دین‌گرایی یا دنیاگرایی
۱۹۹	انسان‌محوری یا خدامحوری
۲۰۰	معرفت‌شناسی مدرن یا دینی
۲۰۷	نتیجه‌گیری
۲۱۹	کتابنامه
۲۱۹	الف) کتاب‌ها
۲۲۶	ب) مقالات
۲۲۷	ج) منابع اینترنتی
۲۲۸	نمایه‌ها

مقدمه معاونت پژوهش

حقیقت اصیل ترین، جاودانه ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و عالمان صادق چه جان‌ها که در راه آن نباخته، و جاهلان و باطل پرستان چه توطئه‌ها و ترفندها که برای محو و مسخ آن نساخته‌اند. چه تلخ واقعیتی است مظلومیت حقیقت، و چه شیرین حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق سربلند و سرفراز است و باطل از بین رفتنی و نگونسار. این والا و بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، وام‌دار کوشش‌های خالصانه و پایان‌ناپذیر حقیقت‌جویانی است که در عرصه نظر و عمل کمر همت محکم بسته و از دام و دانه دنیا رسته‌اند، و در این میان، نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، و به‌ویژه اسلام و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و جانشینان برحق و گرامی او علیه السلام، برجسته‌ترین است.

دانشمندان نام‌آور شیعه رسالت خطیر و بی‌نظیر خویش را بهره‌گیری از عقل و نقل و غوص در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه در برابر هجوم ظلمت پرستان حقیقت‌گریز دانسته و در این راه دیده‌ها سوده و جان‌ها فرسوده‌اند. اکنون در عصر بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشار فزون از شمار آثار نوشتاری و دیداری و به‌کارگیری انواع ابزارهای پیشرفته سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در عرصه‌های گوناگون برای سیطره بر جهان می‌کوشند، رسالت حقیقت‌خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به‌ویژه عالمان دین، بس عظیم‌تر و سخت دشوارتر است.

در جهان تشیع، پژوهشگران حوزوی در علوم فلسفی و کلامی، تفسیری و حدیثی، فقهی و اصولی و نظایر آن کارنامه درخشانی دارند، و تأملات ایشان بر تارک پژوهش‌های اسلامی می‌درخشد. در زمینه علوم طبیعی و تجربی و فناوری‌های جدید نیز پژوهشگران ما تلاش‌هایی چشمگیر کرده، گام‌هایی نویدبخش برداشته و به جایگاه درخور خویش در جهان نزدیک شده‌اند، و می‌کوشند تا با فعالیت‌های روزافزونشان مقام شایسته خویش را در صحنه علمی بین‌المللی باز یابند. ولی در قلمرو پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی تلاش‌های دانشمندان این مرزوبوم آن‌گونه که شایسته نظام اسلامی است به بار ننشسته و آنان گاه به ترجمه و اقتباس نظریات دیگران بسنده کرده‌اند. در این زمینه کمتر می‌توان رد پای ابتکارات و به‌ویژه خلاقیت‌های برخاسته از میانی اسلامی را یافت و تا رسیدن به منزلت مطلوب، راهی طولانی و پرچالش در پیش است. از این روی، افزون بر استنباط، استخراج، تفسیر و تبیین آموزه‌های دینی و سازماندهی معارف اسلامی، کاوش در مسائل علوم انسانی و اجتماعی از دیدگاه اسلامی و تبیین آنها از مهم‌ترین اهداف و اولویت‌های مؤسسات علمی به‌ویژه مراکز پژوهشی حوزه‌های علمیه است.

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی^ع در برتوانی‌دات رهبر کبیر انقلاب اسلامی و حمایت‌های بی‌دریغ خلف صالح وی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «مد ظله العالی» از آغاز تأسیس بر اساس سیاست‌ها و اهداف ترسیم‌شده از سوی حضرت آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی «دامت برکاته» به امر پژوهش‌های علمی و دینی اهتمام داشته و در مسیر برآوردن نیازهای فکری و دینی جامعه، به پژوهش‌های بنیادی، راهبردی و کاربردی پرداخته است. معاونت پژوهش مؤسسه برای تحقق این مهم، افزون بر برنامه‌ریزی و هدایت دانش‌پژوهان و پژوهشگران، در زمینه نشر آثار محققان نیز کوشیده و بحمدالله تاکنون آثار ارزنده‌ای را در حد توان خود به جامعه اسلامی تقدیم کرده است.

کتاب پیش روی، پژوهشی است در قلمرو جامعه‌شناسی سیاسی که با تلاش پژوهشگر ارجمند جناب آقای عوضعلی سعادت نگارش یافته است. هدف اصلی نویسنده مطالعه روند

تجددخواهی جامعه افغانستان و شکست‌های پی‌درپی آن، در تعامل یا مدرنیته غربی است. معاونت پژوهش از مؤلف محترم و حجت‌الاسلام جناب آقای شمس‌الله مریجی و جناب آقای دکتر حسین شرف‌الدین که با مطالعه و ارائه نظرهای سودمندشان بر اتقان و غنای اثر افزوده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری می‌کند و توفیق روزافزون ایشان را از خداوند متعالی خواستار است.

معاونت پژوهش

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

www.ketab.ir